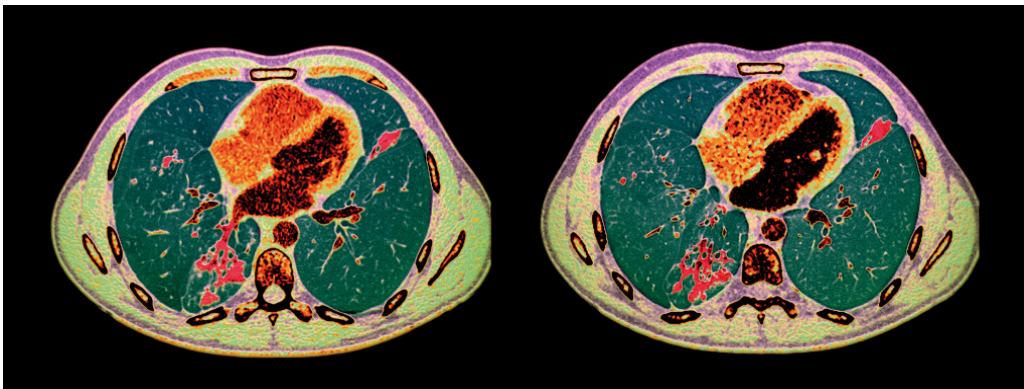

Aktiv smitteoppsporing ved tuberkulose

FRA ANDRE TIDSSKRIFTER

KRISTOFFER BRODWALL

Barne- og ungdomsklinikken
Haukeland universitetssjukehus

Aktiv smitteoppsporing blant husstandsmedlemmer av tuberkulosepasienter er nyttig. Dette viser en ny studie fra Peru.



CT av lungene (mørkegrønt) til pasient med tuberkulose. Berørte områder i rødt.
Illustrasjonsfoto: Science photo library / NTB scanpix

Årlig får seks millioner mennesker diagnostisert tuberkulose, og Verdens helseorganisasjon (WHO) anslår at ytterligere fire millioner smittes uten å bli diagnostisert. Derfor anbefaler WHO at alle medlemmer av en husstand med en person med tuberkulose blir systematisk undersøkt for sykdommen. Dette kalles aktiv smitteoppsporing (active case-finding) og står i motsetning til passiv smitteoppsporing, der personer selv oppsøker helsevesenet ved symptomer. Men i de fleste lav- og mellominntektsland blir ikke WHO's anbefaling fulgt.

I en fersk studie fra Peru ble verdien av aktiv smitteoppsporing vurdert [\(1\)](#). Studien omfattet 2 666 voksne husstandsmedlemmer av pasienter med kjent tuberkulose som ble fulgt i ti år med klinisk undersøkelse og sputumprøve til mikroskopi og dyrkning. Røntgen thorax ble kun tatt på klinisk indikasjon. Slike undersøkelser ble tilbudt i uke 2, 4, 6 og 8 og deretter hver 4. uke gjennom den tiden pasienten i husstanden fikk tuberkulosebehandling, og deretter hvert 4. år.

I løpet av studieperioden ble tuberkulose påvist hos 232 av de 2 666 eksponerte husstandsmedlemmene (9 %). Blant disse ble diagnosen stilt hos 53 personer (23 %) ved aktiv smitteoppsporing og hos 179 personer (77 %) ved passiv smitteoppsporing. Av de 51 personene som fikk diagnosen i løpet av de første seks månedene, ble 23 (45 %) diagnostisert ved aktiv smitteoppsporing.

Husstandsmedlemmer som fikk stilt diagnosen ved aktiv smitteoppsporing, hadde kortere symptomvarighet og sjeldnere positiv mikroskopi av sputum. Det er dermed grunn til å tro at tidlig behandling som følge av tidlig diagnose kan ha begrenset videre smitte.

Andelen kvinner som fikk diagnosen ved aktiv smitteoppsporing (68 %), var høyere enn ved passiv smitteoppsporing (47 %). Dette kan tyde på en dårligere tilgang til helsetjenester for kvinner, ettersom tidligere studier har vist at flere menn enn kvinner får diagnostisert tuberkulose.

LITTERATUR

1. Saunders MJ, Tovar MA, Collier D et al. Active and passive case-finding in tuberculosis-affected households in Peru: a 10-year prospective cohort study. *Lancet Infect Dis* 2019; 19: 519–28. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 21. juni 2019. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.19.0326

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.